

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2023/657

av den 15 mars 2023

om regler för utövandet av unionens rättigheter vid genomförandet och efterlevnaden av avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen och av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 43.2, 91.1, 100.2, 173.3, 182.5, 188, 189.2 och 207.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den 30 januari 2020 ingick rådet avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen ⁽³⁾ (*utträdesavtalet*). Det avtalet trädde i kraft den 1 februari 2020.
- (2) Den 29 april 2021 ingick rådet på unionens vägnar handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan ⁽⁴⁾ (*handels- och samarbetsavtalet*). Det avtalet tillämpades provisoriskt från och med den 1 januari 2021 och trädde i kraft den 1 maj 2021.
- (3) Både utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet föreskriver att en part får anta vissa åtgärder i de särskilda fall och med förbehåll för de villkor och förfaranden som fastställs i avtalet. Dessa åtgärder får omfatta det tillfälliga upphävandet av vissa skyldigheter enligt det berörda avtalet.

⁽¹⁾ EUT C 365, 23.9.2022, s. 66.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 februari 2023 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 7 mars 2023.

⁽³⁾ EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

⁽⁴⁾ EUT L 149, 30.4.2021, s. 10.

- (4) Unionen och Förenade kungariket får ingå andra bilaterala avtal sig emellan som utgör kompletterande avtal till handels- och samarbetsavtalet, och sådana kompletterande avtal utgör en integrerad del av de samlade bilaterala förbindelser som regleras av det avtalet och utgör en del av det övergripande regelverket. Det erinras om att handels- och samarbetsavtalet, i enlighet med dess artikel 774.3, varken ska tillämpas på Gibraltar eller ha någon verkan inom det territoriet.
- (5) Om det skulle uppstå ett behov att anta ensidiga åtgärder såsom föreskrivs i utträdesavtalet – inklusive protokollet om Irland/Nordirland – och handels- och samarbetsavtalet, bör unionen, i ljuset av sitt allmänna intresse, skyndsamt och lämpligt kunna använda de instrument som står till dess förfogande på ett proportionellt, ändamålsenligt och flexibelt sätt, samtidigt som medlemsstaterna involveras fullt ut. Unionen bör också kunna vidta lämpliga åtgärder om faktisk tillgång till bindande tvistlösning inte är möjlig enligt utträdesavtalet eller handels- och samarbetsavtalet för att Förenade kungariket inte samarbetar för att möjliggöra en sådan tillgång. Det är därför nödvändigt att fastställa regler och förfaranden för antagandet av sådana åtgärder.
- (6) Det erinras om att förfarandet för antagande av autonoma åtgärder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ^(⁵) enligt den här förordningen inte påverkar rådets fortlöpande och permanenta utövande av sina funktioner för politikutformning, samordning och beslutsfattande som det har tilldelats i fördragen såvitt angår genomförandet av avtalen mellan unionen och Förenade kungariket.
- (7) För att ge verkan åt de befogenheter som fastställs i artikel 16.1 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) återspeglas det interna beslutsfattandet med avseende på genomförandet av utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet i rådets beslut (EU) 2020/135 ^(⁶) och (EU) 2021/689 ^(⁷). För att rådet till fullo ska kunna utöva sina funktioner för politikutformning, samordning och beslutsfattande i det hänseendet bör rådet fortlöpande, permanent och regelbundet hållas informerat om genomförandet av dessa avtal, inbegripet om alla svårigheter som kan komma att uppstå, särskilt potentiella överträdelser av dessa avtal och andra situationer som kan leda till att åtgärder vidtas enligt denna förordning. I det avseendet bör rådet vederbörligen informeras i god tid om möjliga motåtgärder som står till unionens förfogande för att säkerställa ett fullständigt och korrekt genomförande av dessa avtal samt om uppföljningen av alla vidtagna åtgärder.
- (8) Europaparlamentet bör omedelbart och fullständigt informeras, såsom föreskrivs i artikel 218.10 i EUF-fördraget, så att det till fullo kan utöva sina befogenheter i enlighet med fördragen. Kommissionen bör i god tid informera Europaparlamentet om alla svårigheter som kan uppstå, särskilt potentiella överträdelser av utträdesavtalet eller handels- och samarbetsavtalet och andra situationer som kan leda till att åtgärder vidtas enligt denna förordning.
- (9) De regler och förfaranden som fastställs i denna förordning bör ha företräde framför alla bestämmelser i unionsrätten som antagits på grundval av EUF-fördraget och som reglerar samma sakområde.
- (10) För att säkerställa att denna förordning förblir ändamålsenlig bör kommissionen, inom tre år efter det att den trätt i kraft, göra en översyn av dess tillämpningsområde och genomförande och rapportera sina slutsatser till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Översynen bör, när det är lämpligt, åtföljas av relevanta lagstiftningsförslag.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽⁶⁾ Rådets beslut (EU) 2020/135 av den 30 januari 2020 om ingående av avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (EUT L 29, 31.1.2020, s. 1).

⁽⁷⁾ Rådets beslut (EU) 2021/689 av den 29 april 2021 om ingående, på unionens vägnar, av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, och av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om säkerhetsförfaranden för utbyte och skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter (EUT L 149, 30.4.2021, s. 2).

- (11) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, och särskilt för att säkerställa ett skyndsamt, effektivt och flexibelt utövande av unionens motsvarande rättigheter enligt utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att anta de åtgärder som vidtas enligt denna förordning och att, beroende på vad som är lämpligt, anta åtgärder som begränsar handel eller annan verksamhet. Dessa befogenheter bör även omfatta ändring, tillfälligt upphävande eller upphävande av de antagna åtgärderna. De bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011. Eftersom de planerade åtgärderna medför antagande av akter med allmän räckvidd, och de flesta av de planerade åtgärderna avser områden som avses i artikel 2.2 b i den förordningen, bör granskningsförfarandet användas vid antagandet av dessa åtgärder. Kommissionen bör anta genomförandeakter med omedelbar verkan om, i vederbörligen motiverade fall, tvingande skäl till skyndsamhet så kräver för att på lämpligt sätt skydda unionens intressen.
- (12) Om rådet enligt artikel 43.3 i EUF-fördraget beslutar att, enligt rubrik fem i handels- och samarbetsavtalet, helt eller delvis tillfälligt upphäva tillträdet till unionens vatten för fartyg från Förenade kungariket för fiske, bör det ta hänsyn till hur effektiva sådana tillfälliga upphävanden är för att få Förenade kungariket att efterleva det relevanta avtalet och eventuella specifika kriterier som fastställs i avtalet. En sådan stängning bör genomföras med avseende på enskilda fartyg från Förenade kungariket i enlighet med avdelning III i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2403 ⁽⁸⁾.
- (13) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att fastställa regler och förfaranden för utövandet av unionens rättigheter enligt utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet samt att ge kommissionen befogenheter att anta de åtgärder som behövs, inbegripet, vid behov, begränsningar av handel, investeringar eller annan verksamhet inom handels- och samarbetsavtalets tillämpningsområde, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av deras omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. Eftersom endast unionen är part i utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet kan åtgärder på folkrättslig nivå med avseende på dessa avtal dessutom vidtas endast av unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs regler och förfaranden för att säkerställa ett effektivt och skyndsamt utövande av unionens rättigheter vid genomförandet och efterlevnaden av avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (*utträdesavtalet*) och av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (*handels- och samarbetsavtalet*) och kompletterande avtal till handels- och samarbetsavtalet.
2. Denna förordning ska tillämpas på följande åtgärder som antas av unionen:
 - a) Tillfälligt upphävande av den berörda förmånsbehandlingen av den eller de berörda produkterna enligt artikel 34 i handels- och samarbetsavtalet.
 - b) Korrigering åtgärder och tillfälligt upphävande av skyldigheter enligt artikel 374 i handels- och samarbetsavtalet.
 - c) Ombalanseringsåtgärder och motåtgärder enligt artikel 411 i handels- och samarbetsavtalet.

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2403 av den 12 december 2017 om hållbar förvaltning av externa fiskeflottor och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1006/2008 (EUT L 347, 28.12.2017, s. 81).

- d) Vägran att utfärda, återkallande, tillfälligt upphävande, begränsning och införande av villkor för trafikillstånden eller de tekniska tillstånden för lufttrafikföretag från Förenade kungariket samt vägran att utfärda, återkallande, tillfälligt upphävande, begränsning och införande av villkor för dessa lufttrafikföretags verksamhet, enligt artiklarna 434.4 och 435.12 i handels- och samarbetsavtalet.
- e) Tillfälligt upphävande av skyldigheter avseende godtagande enligt artikel 457 i handels- och samarbetsavtalet.
- f) Korrigering av åtgärder enligt artikel 469 i handels- och samarbetsavtalet.
- g) Kompensationsåtgärder, särskilt tillfälligt upphävande av skyldigheter enligt artikel 501 i handels- och samarbetsavtalet.
- h) Korrigering av åtgärder och tillfälligt upphävande av skyldigheter enligt artikel 506 i handels- och samarbetsavtalet.
- i) Tillfälligt upphävande eller avslutande av tillämpningen av protokoll I till handels- och samarbetsavtalet med avseende på ett eller flera av unionens program eller verksamheter som antagits på grundval av EUF-fördraget, eller delar av sådana, enligt artiklarna 718 och 719 i handels- och samarbetsavtalet.
- j) Erbjudande om eller godtagande av tillfällig kompensation eller tillfälligt upphävande av skyldigheter i samband med efterlevnad av ett avgörande i ett skiljeförfarande eller ett expertpanelförfarande enligt artikel 749 i handels- och samarbetsavtalet.
- k) Skyddsåtgärder och ombalanseringsåtgärder enligt artikel 773 i handels- och samarbetsavtalet.
- l) Åtgärder som begränsar handel, investeringar eller annan verksamhet inom handels- och samarbetsavtalets tillämpningsområde, om ett utslag inte är möjligt på grund av att Förenade kungariket inte vidtar de åtgärder som krävs för att ett tvistlösningsförfarande enligt det avtalet eller utträdesavtalet ska fungera, inbegripet ett otillbörligt uppskjutande av förfaranden vilket utgör bristande samarbete i processen.
- m) Tillfälligt upphävande av skyldigheter enligt artikel 178 i utträdesavtalet i samband med efterlevnad av skiljenämndens avgörande.
- n) Korrigering av åtgärder enligt artikel 13 i protokollet om Irland/Nordirland till utträdesavtalet.
- o) Skyddsåtgärder och motåtgärder enligt artikel 16 i protokollet om Irland/Nordirland till utträdesavtalet.

Artikel 2

Utövande av unionens rättigheter

1. Kommissionen ska ges befogenhet att genom genomförandeakter
 - a) anta de åtgärder som avses i artikel 1.2 i denna förordning, med undantag för att helt eller delvis tillfälligt upphäva tillträdet till unionens vatten enligt handels- och samarbetsavtalet för fartyg från Förenade kungariket för fiske, och
 - b) om åtgärden består av ett tillfälligt upphävande av en skyldighet enligt något av de avtal som avses i artikel 1.1, införa begränsningar för handel, investeringar eller annan verksamhet inom det berörda avtalets tillämpningsområde som annars skulle hindras av den tillfälligt upphävda skyldigheten.

Dessa genomförandeakter ska när så är lämpligt ange hur länge de antagna åtgärderna ska gälla.

2. De åtgärder som antas enligt denna förordning ska stå i proportion till de mål som eftersträvas och vara effektiva för att få Förenade kungariket att efterleva de avtal som avses i artikel 1.1. De ska uppfylla de specifika kriterier som fastställs i de avtalen.

3. Kommissionen ska ges befogenhet att ändra, tillfälligt upphäva eller upphäva de åtgärder som avses i artikel 1.2 genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska där så är lämpligt ange hur länge det tillfälliga upphävandet ska gälla.

4. Om det föreligger en fråga som är särskilt angelägen för en eller flera medlemsstater får den eller de medlemsstaterna begära att kommissionen anta åtgärder som avses i artikel 1.2. Om kommissionen inte bifaller en sådan begäran ska den i god tid informera rådet om skälen till detta.
5. Om de ombalanseringsåtgärder som avses i artikel 1.2 c i denna förordning varar längre än ett år på grund av ihållande betydande skillnader får en eller flera medlemsstater begära att kommissionen aktiverar den översynsklausul som föreskrivs i artikel 411 i handels- och samarbetsavtalet. Kommissionen ska undersöka denna begäran i god tid och ska överväga att vid behov ta upp frågan med partnerskapsrådet, i enlighet med bestämmelserna i handels- och samarbetsavtalet. Om kommissionen inte bifaller en sådan begäran ska den i god tid informera rådet om skälen till detta.
6. De genomförandeakter som avses i punkterna 1 och 3 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 3.2.
7. Vid vederbörligen motiverade tvingande skäl till skyndsamhet ska kommissionen anta genomförandeakter med omedelbar verkan i enlighet med det förfarande som avses i artikel 3.3.
8. Om rådet enligt artikel 43.3 i EUF-fördraget beslutar att helt eller delvis stänga tillträdet till unionens vatten enligt handels- och samarbetsavtalet för fartyg från Förenade kungariket för fiske, ska det tillämpa de kriterier som anges i punkt 2 i den här artikeln.

Artikel 3

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av kommittén för Förenade kungariket. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i artikel 3 i förordning (EU) nr 182/2011. I enlighet med förordning (EU) nr 182/2011 ska Europaparlamentet och rådet informeras regelbundet och utan dröjsmål om kommitténs arbete.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.
4. Europaparlamentet och rådet får när som helst utöva sin rätt till kontroll i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) nr 182/2011.

Artikel 4

Information

1. För att ge verkan åt rådets befogenheter enligt fördragen, såsom de återspeglas i besluten (EU) 2020/135 och (EU) 2021/689, ska rådet fortlöpande, permanent och regelbundet hållas informerat om genomförandet av utträdesavtalet och handels- och samarbetsavtalet.
2. För att ge verkan åt Europaparlamentets befogenheter enligt fördragen ska det hållas omedelbart och fullständigt informerat, i enlighet med fördragen, så att det kan utöva sina institutionella befogenheter.

Artikel 5

Förhållande till andra bestämmelser i unionsrätten

Denna förordning ska tillämpas utan hinder av några bestämmelser i unionsrätten som antagits på grundval av EUF-fördraget och som reglerar samma sakområde.

När kommissionen överlämnar sina årliga rapporter till Europaparlamentet och rådet om genomförandet och tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet ska den också inkludera en översikt över eventuella klagomål som mottagits avseende handels- och samarbetsavtalet, liksom uppföljningen av sådana klagomål, och över åtgärder som antagits enligt artikel 2 i denna förordning.

Artikel 6

Översyn

Senast den 12 april 2026 ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om tillämpningen av denna förordning, när så är lämpligt åtföljd av relevanta lagstiftningsförslag.

Artikel 7

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 15 mars 2023.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

J. ROSWALL

Ordförande
